

ZÁSADY PRO ZNEŠKODŇOVÁNÍ A NIČENÍ VÝBUŠNIN

Čl. 1

Základní ustanovení

1. Zneškodňovat a ničit výbušniny při pracích s výbušninami všemi dovolenými způsoby mohou jen pracovníci s oprávněním pyrotechnika.

2. Zneškodňovat zbytky výbušnin chemickou cestou (vyluhováním, rozkladem) včetně zneškodňování výbušnin v odpadních vodách mohou jen určené pracovníci s odbornou způsobilostí podle článku 1 odst. 1 přílohy č. 1 této vyhlášky, a to jen podle schválených technologických postupů.

3. K zajištění bezpečnosti práce a provozu musí být zničeny výbušniny, které nelze použít k předpokládanému účelu, odpadové výbušniny nevyhovující požadavkům přejímacích podmínek, výbušniny podrobené takovým zkouškám, po kterých nesmějí být dále použity, zbytky z výroby apod.

4. Dále je nutné pravidelně odstraňovat a zneškodňovat zbytky výbušnin na nářadí, strojích, zařízeních a pomůckách používaných při výrobě a zpracování výbušnin a zneškodňovat a ničit nebezpečné výbušné odpady odloučené z odpadních vod při pracích s výbušninami.

5. Při ničení a zneškodňování výbušnin musí být dodrženy předpisy a požadavky týkající se ochrany životního prostředí.

6. V každé organizaci vyrábějící nebo zpracovávající výbušniny musí být pracovníci oprávnění k jejich ničení a zneškodňování. Jejich počet stanoví odpovědný zástupce organizace.

Čl. 2

Místo k ničení výbušnin

1. K ničení výbušnin musí mít organizace zřízeno stálé místo, odpovídající požadavkům zvláštních předpisů¹³⁾, a které musí být schváleno podle zvláštních předpisů.

2. Pro každý způsob ničení musí být vymezen manipulační prostor a bezpečnostní okruh a stanovena doba jejich vyklizení a uzavírání. Bezpečnostní okruh zahrnuje území ohrožené účinky ničení zejména rozletem materiálu, tlakovou vzdušnou vlnou a jedovatými zplodinami.

Čl. 3

Zásady bezpečnosti práce a provozu při ničení výbušnin

1. Různé druhy výbušnin musí být se zřetelem ke svým vlastnostem ničeny samostatně. Společně lze ničit jen ty druhy výbušnin, které již ve výrobě jsou ve směsích a jejich další rozřídění by bylo neekonomické a nebezpečné.

2. Mísení několika druhů výbušnin určených k ničení je nepřipustné. Toto platí též pro odpadky výbušnin a znečištěné výbušniny.

3. Výbušniny balené v pevných přepravních obalech určené ke zničení spalováním, musí být před zničením uvolněny z obalů. Obaly výbušnin nesmějí být násilně otevírány. Pokud jsou výbušniny uloženy v zaletovaných plechových obalech, nesmějí být tyto obaly rozletovávány. Takové výbušniny se zásadně ničí v trhací jámě.

4. Při ničení neznámých nebo neoznačených výbušnin musí být nejprve provedeno ničení malého zkušební vzorku. Podle výsledku této zkoušky pyrotechnik rozhodne o nejvhodnějším způsobu ničení příslušné výbušniny.

5. Vadné a odpadové výbušniny (smetky, díly vyřazené při zkouškách, výměty apod.) musí být zásadně odstraňovány denně z pracovišť. Pokud není jinak stanoveno, musí být denně ničeny. Pokud je povoleno výbušniny shromažďovat za účelem pozdějšího ničení, mohou být ukládány jen v objektu, místnosti nebo prostoru k tomuto účelu schváleném. V žádném případě nesmí být vadné a odpadové výbušniny ukládány ve skladech sloužících pro skladování kvalitních výrobků.

6. Pro každý druh výbušniny určené k ničení musí být používány vhodné manipulační obaly zaručující maximální bezpečnost při manipulaci, skladování a přepravě. Tyto obaly musí být zřetelně označeny a odlišeny od obalů používaných pro vyhovující výrobky. Druh a označení obalů určených pro shromažďování vadných výbušnin musí být uveden v technologických postupech.

7. Pro zvlášť nebezpečné výbušniny, které se zřetelem k vysoké citlivosti nesmějí být přesypávány, je nutné používat vhodné manipulační obaly, krabice apod., v nichž jsou tyto výbušniny i ničeny. Pro přepravu na místo ničení se tyto krabice ukládají do pevných transportních obalů.

8. Zbytky výbušnin na různých předmětech např. na částech strojů a zařízení, na přístrojích, v nádobách, armaturách a potrubí, na stěnách, podlahách a částech stavební konstrukce provozoven musí být odborným způsobem zneškodňovány, přičemž o způsobu, době a místě zneškodňování rozhodne pyrotechnik po dohodě s určenými odbornými pracovníky, a to se zřetelem k vlastnostem zbytku výbušnin a k podmínkám bezpečnosti práce na daném pracovišti. V případě, že se jedná o pravidelné a opakované práce musí být tato činnost začleněna do technologických postupů.

9. Pokud je zařízení nebo jeho část, v provozech na výrobu a zpracování výbušnin, podrobováno pravidelnému čištění nebo je odesíláno k opravám, musí být zbaveno i drobných zbytků výbušnin ve

všech svých částech tak, aby byly dodrženy podmínky bezpečnosti práce při opravách strojů a zařízení.

10. Část výrobního zařízení, iniciátory (zápalky, roznětky, rozbušky), munice a její díly odesílané k dalšímu zpracování jako kovový šrot musí být zbaveny zbytků výbušniny, což odesílající organizace potvrdí v průvodních dokladech.

11. Obalové materiály, dřevěná zařízení, nářadí, filtrační materiály, případně i hořlavé předměty, které byly ve styku s volnou výbušninou a mohou jí být znečištěny a které nelze dále používat, musí být po vyřazení z používání zničeny v ohni. Při spalování musí být ohniště spolehlivě zajištěné proti možnému rozhození zbytků a musí být zajištěna požární bezpečnost okolí. V blízkosti spalovacího místa musí být k dispozici hasební prostředky a potřebný počet pracovníků odborně a zdravotně způsobilých provést rychlý hasební zásad v případě vzniku požáru.

Čl. 4

Zásady zajištění bezpečnosti při ničení výbušnin

1. Výbušniny nesmí být dopraveny na místo vlastního ničení dříve, než byl vyklizen manipulační prostor. V manipulačním prostoru a uvnitř bezpečnostního okruhu se po vyklizení mohou zdržovat jen osoby, které plní pracovní úkoly související s přípravou ničení a jeho provedením, a to jen se souhlasem nebo s vědomím pyrotechnika, který ničení provádí.

2. Pyrotechnik provádí osobně práce odborného charakteru, tj. přípravu a sestavení náloží, ukládání roznětné nálože a její adjustaci, přípravu a správnost zapojení roznětu a vlastní odpálení. Práce pomocného charakteru mohou vykonávat další k tomu určené pracovníci podle pokynů a pod dozorem pyrotechnika. Po zničení výbušnin po uplynutí čekací doby stanovené v technologickém postupu pyrotechnik prověří místo ničení, zatímco ostatní pracovníci zůstávají v úkrytu a vyčkávají jeho příkazů.

3. Přípravě výbušnin k ničení smí být přítomen jen nejnutnější počet osob. Při dokončování přípravy roznětu a před jeho zkoušením odešle pyrotechnik všechny osoby do úkrytu. Pro roznět náloží platí přiměřeně ustanovení zvláštních předpisů.¹⁵⁾

4. Bezpečnostní okruh musí být zajištěn hlídkami nebo jiným vhodným způsobem určeným organizací tak, aby bylo zabráněno vstupu nezúčastněných osob do ohroženého území.

5. Začátek i konec doby uzavření bezpečnostního okruhu se vyhláší výstražnými signály, které musí být dobře vnímatelné po celém obvodu bezpečnostního okruhu a druh signálu musí být volen tak, aby nedošlo k jeho záměně. Signál se vyhláší ve dvou stupních, přičemž první stupeň je příkazem k odchodu osob z ohroženého území a k odchodu

hlídek na určená stanoviště; druhý stupeň se vyhláší po úplném vyklizení bezpečnostního okruhu zpravidla jednu minutu před roznětem. Každý člen hlídky odpovídá za uzavěru jemu přiděleného úseku bezpečnostního okruhu.

6. Pro případ, kdyby došlo k porušení uzavěru bezpečnostního okruhu nebo při jiných okolnostech znemožňujících provedení ničení musí být stanoven nouzový signál odlišný od signálů výstražných.

7. Všechny druhy roznětných sítí musí být provedeny, umístovány a zabezpečovány tak, aby nedošlo k jejich poškození a porušení funkční spolehlivosti.

8. Veškeré práce spojené s přípravou roznětné soustavy řídí nebo provádí pyrotechnik, který po uzavření bezpečnostního okruhu zkontroluje zapojení a jako poslední odchází do úkrytu.

9. Ničení se ukončuje signálem, který se vyhláší po uplynutí čekací doby a po prohlídce místa ničení pyrotechnikem. Tento signál je znamením k uvolnění bezpečnostního okruhu. Příkazy k oznámení jednotlivých druhů výstražných signálů dává zásadně pyrotechnik odpovídající za správný a bezpečný průběh ničení.

10. Spalovací místo a jeho okolí musí být během spalování střeženo z bezpečného stanoviště až do úplného shoření výbušnin. Po shoření výbušnin musí být spalovací místo prohlédnuto pyrotechnikem, zuhelnatělé nebo nespálené zbytky shromážděny, podle potřeby smíseny s dřevěnými hoblinami nebo jiným hořlavým materiálem a spáleny. Nespalitelné zbytky musí být ze spalovacího místa odstraněny a uloženy na místě k tomu určeném (např. kontejnery). Po ukončení spalování musí být spalovací místo řádně vyčištěno. V blízkosti spalovacího místa musí být k dispozici hasební prostředky a potřebný počet pracovníků odborně a zdravotně způsobilých provést rychlý hasební zásad v případě vzniku požáru.

Čl. 5

Evidence ničených a zneškodňovaných výbušnin

1. O ničení a zneškodňování výbušnin musí být pyrotechnikem vypracován zápis s těmito údaji

- a) datum ničení nebo zneškodňování,
- b) druh a množství výbušnin,
- c) spotřeba trhavín a rozněcovadel pro počín,
- d) důvod ničení nebo zneškodňování výbušniny (např. rozhodnutí, příkaz, protokol),
- e) způsob ničení a zneškodňování,
- f) mimořádné události a odchylky od běžného průběhu a očekávaného výsledku,
- g) jméno, datum a podpis pyrotechnika.

2. Zápis podle odstavce 1 musí být určeným pracovníkem průběžně číslován a uloženy na stanoveném místě.

¹⁵⁾ § 54 až 66 vyhlášky Českého báňského úřadu č. 72/1988 Sb., o výbušninách, ve znení vyhlášky Českého báňského úřadu č. 173/1992 Sb.